

RAPPORT FOR

STUDENTOMBUDETS VIRKSOMHET

FEBRUAR 2018 – FEBRUAR 2019

UNIVERSITETET
I AGDER

RAPPORT FOR

STUDENTOMBUDETS VIRKSOMHET

FEBRUAR 2018 – FEBRUAR 2019

INNHold

FORORD

1. OM RAPPORTEN

1.1 Sammendrag

1.2 Om studentombudet

2. STUDENTOMBUDETS VIRKSOMHET

FEBRUAR 2018- FEBRUAR 2019

2.1 Henvendelser fra studenter

2.1.1 Hvordan behandler studentombudet henvendelsene

2.1.2 Henvendelser sortert etter kategori

2.1.3 Henvendelser sortert etter fakultet

2.2 Henvendelser fra ansatte

3. UTVALGTE PROBLEMSTILLINGER

3.1 Oppfølging av studenter som varsler om kritikkverdige forhold

3.2 Obligatoriske arbeidskrav

4. Annen virksomhet

4.1 Informasjon og opplæring

4.2 Nettverkssamarbeid – nasjonalt, regionalt og internasjonalt

5. VEDLEGG

5.1 Mandat for studentombud ved universitetet i agder

5.2 Kategoribeskrivelser

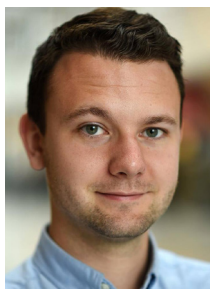
FORORD

Mandat for studentombudet ved UiA slår fast at det årlig skal utarbeides rapport om ombudets virksomhet til universitetsstyret¹. Dette er den andre årsrapporten fra studentombudet, og den første som dekker et helt år. Etter styrevedtak i 2016, ble Eirik A. Mo ansatt som det første studentombudet ved UiA i juni 2017. Årsrapporten fra 2017 dekket perioden fra juni 2017 til februar 2018. Denne rapporten vil således ta for seg studentombudets virksomhet fra februar 2018 til februar 2019.

Rapporten er skrevet til universitetsstyret, men skal også legges frem for studentorganisasjonen i Agder (STA) og Læringsmiljøutvalget (LMU).

Jeg ønsker å benytte anledningen til å takke rektorat, ledelse, studenter og ansatte for et godt samarbeid denne perioden.

God lesning!

Eirik A. Mo
Studentombud ved UiA

¹Mandat for studentombud ved UiA pkt. 6

1. OM RAPPORTEN

1.1 SAMMENDRAG

Formålet med rapporten er å gi en oversikt over studentombudets virksomhet i rapportperioden, gjennom statistikk og eksempler fra studenthenvendelser. Rapporten baserer seg på de henvendelsene som har kommet til studentombudet i løpet av perioden, og er ikke nødvendigvis egnet for å gi et fullstendig bilde av UiAs saksbehandling og praksis.

I rapportperioden har studentombudet mottatt **224** henvendelser, noe som innebærer en økning sammenlignet med forrige rapportperiode². Dette kan tyde på at ombudsordningen begynner å bli mer kjent blant studentene, og at de ser et behov for å benytte seg av tjenesten.

Henvendelsene kommer fra studenter ved alle fakultet og avdeling for lærerutdanning. Av studentene som ønsker å oppgi fakultetstilhørighet er det flest registrerte henvendelser fra fakultet for helse- og idrettsvitenskap og avdeling for lærerutdanning. Dette må ses i sammenheng med at mange studenter tar kontakt i forbindelse med veiledet praksis.

Av **224** henvendelser har studenten som har kontaktet studentombudet i **49** tilfeller aktivt ikke ønsket å oppgi sin fakultetstilhørighet. Dette gjør kategorien «anonym» til den største kategorien, når henvendelsene sorteres etter fakultet.

Eksamen er den kategorien studentene oftest kontakter studentombudet med spørsmål om, noe som også var tilfellet ved forrige rapport. Sammenlignet med fjorårets rapport er det en klar økning i antall henvendelser om saker som omhandler det psykososiale læringsmiljøet.

Rapporten vil videre ta nærmere for seg to utvalgte emner. De to utvalgte emnene i denne rapporten er universitetets praksis når det gjelder obligatoriske arbeidskrav og oppfølging av studenter som varsler om kritikkverdige forhold.

1.2 OM STUDENTOMBUDET

Studentombudet er en uavhengig juridisk bistandsperson, som konfidensielt kan gi studenter råd og veiledning i saker knyttet til studiesituasjonen³.

²Rapporten viste 103 henvendelser på åtte måneder.

³Mandat for studentombudet ved Universitetet i Agder, pkt. 1 og 10.

Ved opprettelsen av studentombud ved Universitetet i Agder ble det gjort klart at studentombudet skulle etableres etter modell fra tilsvarende ordninger ved andre utdanningsinstitusjoner i Norge. Studentombudene i Norge dekker i dag totalt 14 utdanningsinstitusjoner⁴, og de fleste ordningene er etablert i løpet av de siste tre år. Universitetet i Oslo var først ute i Norge da de etablerte sin studentombudsordning i 2013, mens de nyeste ombudsordningene ble etablert i desember 2018.

I mars 2018 vedtok Stortinget å be regjeringen komme med en lovendring som pålegger alle høyere utdanningsinstitusjoner å etablere et studentombud. Forslaget har siden blitt behandlet av Kunnskapsdepartementet, og ventes å bli lagt frem for Stortinget denne våren. Universitetsstyret ved UiA vedtok 28. november 2018, at institusjonen skal ha et studentombud, uavhengig av en eventuell lovendring.

Ordningen med studentombud er imidlertid hverken noe nytt eller særnorsk. I USA og Canada har det vært studentombud på utdanningsinstitusjonene siden 1960-tallet, mens i Europa ble de første ombudsordningene etablert på 80- og 90-tallet⁵.

Formålet med et studentombud er å gi studentene tilgang på en uavhengig juridisk bistandsperson, som kan gi dem råd og veiledning i saker knyttet til studiesituasjonen⁶. Oppgaven til ombudet er å påse at studentenes rettigheter blir ivaretatt, og at sakene får en forsvarlig og korrekt behandling.

Studentombudet har ikke myndighet til å avgjøre saker, men forholder seg uavhengig og nøytral i sakene ombudet involveres i. Studentombudet har imidlertid anledning til å kalle inn berørte parter til løsningsfokuserte møter, og komme med innspill som kan bidra til å løse saker på lavest mulig nivå⁷.

I tillegg til å bistå studenter i enkeltsaker har studentombudet ansvar for å informere om sin funksjon til UiAs studenter, samt å gi opplæring i rettigheter og plikter til studenttillitsvalgte⁸.

⁴UiA, UiB, UiO, UiS, UiT, NTNU, OsloMet, HVL, USN, NHH, NIH, NMBU, HiØ, Nord Universitet

⁵BEING AN OMBUDSMAN IN HIGHER EDUCATION: A Comparative Study, 2017

⁶Mandat for studentombudet ved Universitetet i Agder, pkt. 1

⁷Mandat for studentombudet ved Universitetet i Agder, pkt. 5

⁸Mandat for studentombudet ved Universitetet i Agder, pkt. 2

2. STUDENTOMBUDETS VIRKSOMHET FERBUAR 2018- FEBRUAR 2019

2.1.1 HVORDAN BEHANDLER STUDENTOMBUDET HENVENDELSENE

Studentombudet registrerer mottatte henvendelser. Henvendelsene kommer til studentombudet via e-post, telefon, SMS eller drop-in på kontoret. Spørsmål som blir stilt i forbindelse med stand, opplæring eller tilsvarende er ikke tatt med i oversikten.

I studentombudets håndtering av henvendelsene er det stor variasjon i hva som blir gjort, og hvor mye ombudet involveres.

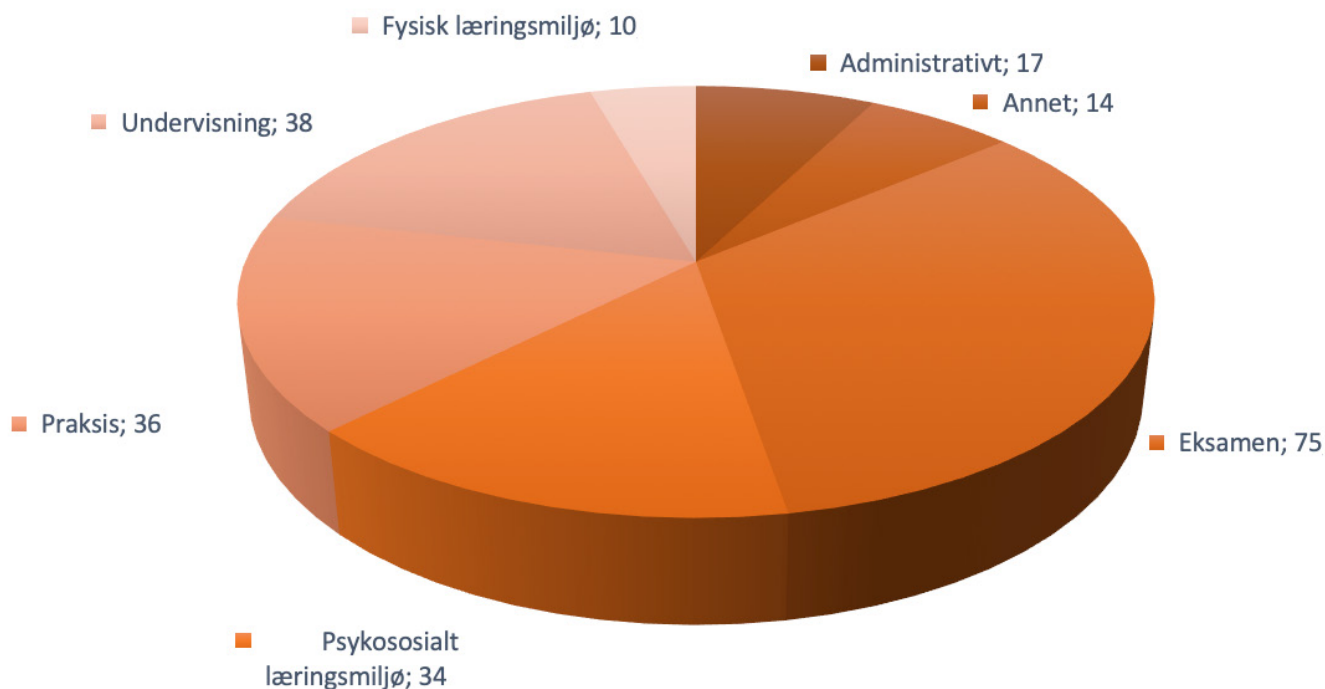
Noen studenter ønsker at studentombudet blir med som en observatør og støttespiller i møte med institusjonen, mens andre foretrekker å rådføre seg

med ombudet uten at dette blir tatt opp i studentens møte med universitetet. Flere tar også kontakt med studentombudet for gjennomlesning av klager eller skriftlige tilbakemeldinger. En stor andel studenter ønsker en uavhengig person å diskutere sine opplevelser med, uten at de ønsker at saken skal bli tatt videre.

Det er alltid opp til studenten selv i hvilken grad ombudet involveres.

Det er også stor variasjon i hvor mye tid som blir brukt på den enkelte henvendelse. Noen henvendelser er avklart med en rask samtale, mens andre krever jevnlig oppfølging over flere måneder.

Henverdeler etter kategori

2.1.2 HENVENDELSER SORTERT ETTER KATEGORI

Henvendelsene har blitt inndelt i ulike henvendelseskategorier, etter modell fra andre norske studentombuds årsrapporter. Studentombudet har valgt å sortere henvendelsene i syv kategorier. En endring fra tidligere henvendelseskategorier er at den tidligere kategorien «Læringsmiljø» nå er delt til de to kategoriene «psykososialt læringsmiljø» og «fysisk læringsmiljø». Dette er gjort for å gjøre inndelingen mer presis. Læringsmiljøbegrepet omfavner flere aspekter⁹, og det er i all hovedsak

det fysiske og psykososiale som konkret egner seg til å beskrive de henvendelsene studentombudet får. Henvendelser som omhandler andre aspekter i læringsmiljøbegrepet passer gjerne bedre under andre, eksisterende kategorier.

Vedlagt følger et dokument som gir en nærmere oversikt over de ulike kategoriene. Oversikten er ikke uttømmende¹⁰. Henvendelseskategoriene er ikke endelige og kan være gjenstand for endring til neste rapport. I enkelte tilfeller er henvendelsene egnet til å tilhøre flere kategorier, disse er skjønnsmessig plassert i en enkelt kategori.

⁹Læringsmiljøbegrepet deles gjerne inn i følgende deler: Fysisk, psykososialt, organisatorisk, pedagogisk og digital iflg, Arbeid i Læringsmiljøutvalg (LMU) ved universiteter og høyskoler [123 LMU HÅNDBOK], utgitt av Universell i Trondheim

¹⁰Se 5.2

2.1.2.1 Kategorien eksamen

Av **224** mottatte henvendelser knytter **75** av dem seg til eksamen. Dette gjør eksamen til den største kategorien. Eksamen er noe som i særlig grad opptar studentene, og det avlegges et høyt antall eksamener på universitetet i løpet av et semester. Dette gjør det naturlig dette er den største kategorien.

Spørsmålene som gjelder eksamen er mange, og studentombudet bistår for eksempel i spørsmål om begrunnelse, formelle feil og sensurfrist. Flere av henvendelsene omhandler imidlertid grunnleggende spørsmål knyttet til klageadgangen på eksamen. Studentombudet henviser i disse tilfellene studentene til fakultetet eller informasjon på universitetets nettsider.

Sak 18/99

En student tok kontakt med studentombudet med spørsmål om rettigheter etter å ha forsovet seg, og dermed ikke møtt, til eksamen. Studenten ble orientert om reglene i lokal studieforskrift om adgang til ny/utsatt eksamen for studenter med gyldig fravær eller annen tvingende fraværsgrunn. Studenten ble orientert om at forsovelse som utgangspunkt ikke regnes som noen av delene, og ble satt i kontakt med eksamenskontoret.

2.1.2.2 Kategorien praksis

Av totalt **224** henvendelser, omhandler **36** spørsmål fra studenter i veiledet praksis. Praksis er en vurderingsform, og er således utskilt fra kategorien eksamen. Dette fordi praksis er en særegen vurderingsform, og en kategori studentombudet relativt sett mottar mange henvendelser om. Praksis vurderes til bestått/ikke bestått, og ikke bestått i praksis får store konsekvenser for studentene som da må ta hele praksisperioden på nytt. Mange

studenter opplever praksissituasjonen som både ukjent og utfordrende, og har behov for å diskutere sine muligheter og rettigheter.

Sak 18/86

Studenten opplevde at veiledningen hen fikk i praksis ikke var forsvarlig. Hen opplevde å få oppgaver som lå utenfor kompetansemålene for praksisperioden, og var til stadighet overlatt til seg selv. Studenten henvendte seg til ombudet for å informasjon om muligheter for å klage.

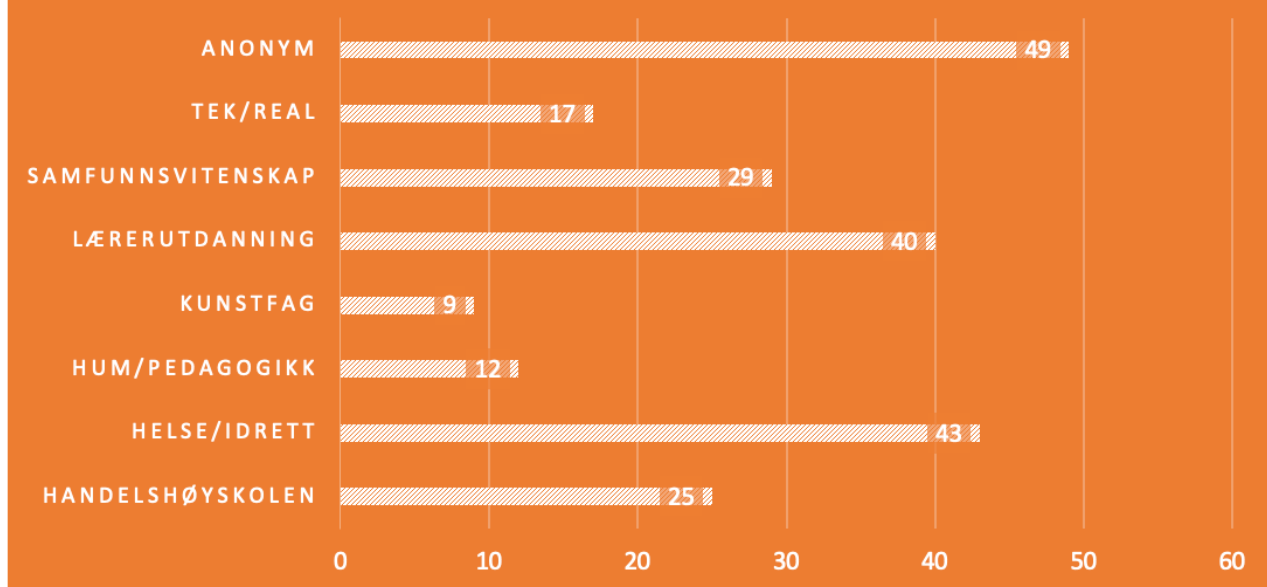
2.1.2.3 Kategorien psykososialt læringsmiljø

Av **224** henvendelser knytter **34** seg til det psykososiale læringsmiljøet. Av de 34 registrerte henvendelsene gjelder 21 saker mobbing og trakassering. Av disse 21 henvendelsene har 11 omhandlet seksuell trakassering. Som i henvendelsene for øvrig, har også disse blitt håndtert på ulikt vis etter studentenes ønske om ombudets involvering. I de sakene studentombudet har involvert seg mest, har ombudet tilrettelagt for møter med berørte parter, og bistått aktivt i varslingsprosessen. Noen ganger har studenten bare ønsket veiledning rundt hvem studenten kan gi beskjed til. Ved flere anledninger har også studenten som har tatt kontakt med ombudet, ikke ønsket at saken skal tas videre.

Sak 18/101

En student tok kontakt med studentombudet etter å ha opplevd det hen selv beskrev som «uakseptable kommentarer» fra en akademisk ansatt. Studenten ønsket ikke varsle eller ta saken videre fordi den aktuelle ansatte ville komme i posisjon til å sette karakter på studentens arbeide neste semester. Studenten antydte at hen ville ta dette opp etter endt studie.

HENVENDELSER SORTERT ETTER FAKULTET

2.1.3 HENVENDELSER ETTER FAKULTET

Figuren viser fakultetstilhørighet til studenter som har kontaktet studentombudet. Av studenter som har oppgitt fakultetstilhørighet er det studenter som tilhører fakultet for helse- og idrettsvitenskap og studenter ved avdeling for lærerutdanning, er de som oftest kontakter studentombudet. Dette må sees i sammenheng med den store andelen av disse studentene som har veiledet praksis som en del av sine studier.

Henvendelsene fra studentene synes ikke nødvendigvis å ha sammenheng med antall studenter fra det enkelte fakultet. Fakultet for teknologi og realfag er det fakultetet på UiA med flest studenter¹¹, likevel er studenter fra fakultetet blant dem som sjeldnest kontakter studentombudet. På den annen side er det fakultetet med flest henvendelser, helse- og idrettsvitenskap, det fakultetet med nest flest studenter¹².

2.1.3.1 Kategorien anonym

Av 224 henvendelser er 49 registret i kategorien anonym. Dette er den kategorien med flest

registrerte henvendelser. Henvendelsene er fra studenter som aktivt ikke ønsker å oppgi sin fakultetstilhørighet. Ved fjorårets rapport var 16 av 103 henvendelser i denne kategorien.

Studentombudet tok derfor grep for å spørre alle som henvendte seg om fakultetstilhørighet, der dette ikke naturlig fremgikk av saken. Ønsket om å ikke oppgi fakultetstilhørighet, er gjerne også kombinert med et ønske om å være «anonym» i kontakten med studentombudet. Når ønsket om å ikke oppgi fakultetstilhørighet begrunnes, er de vanligste forklaringene at studenten ikke ønsker at saken skal tas videre, frykt for gjengjeldelse eller et generelt ønske om anonymitet.

2.2 HENVENDELSER FRA ANSATTE

Studentombudet mottar i noen grad henvendelser fra både vitenskapelige og teknisk/administrative ansatte. Henvendelser fra ansatte blir ikke registrert, og heller ikke kategorisert. Henvendelser fra ansatte omhandler oftest spørsmål om reglene på et felt, og spørsmål om de opptrer i tråd med disse.

¹¹ NSDs Database for statistikk om høgre utdanning (DBH), <https://dbh.nsd.uib.no/statistikk/rapport.action?visingId=124>

¹² Se note 9

3 UTVALGTE EMNER

3.1 OPPFØLGING AV STUDENTER SOM VARSLER OM KRIKTKVERDIGE FORHOLD

Studentombudet har i løpet av rapportperioden vært i kontakt med flere studenter som har varslet om uønskede hendelser ved universitetet. Noen av studentene har varslet direkte til fakultet/institutt, mens andre har levert sitt varsel via Si ifra-systemet. Erfaringene fra sakene studentombudet har vært involvert eller hatt innsyn i, er at studenter som varsler blir tatt på alvor. Inntrykket er at saksbehandlingen er god, og at gjeldende rutiner i hovedsak blir fulgt.

Flere studenter uttrykker imidlertid misnøye ved det de opplever som manglende oppfølging i etterkant av levert varsel.

Ved å trekke frem dette emnet i rapporten, ønsker studentombudet å sette fokus på oppfølging av studenter som varsler. Studentombudet er kjent med at universitetet arbeider med en oppdatert rutine for saksbehandling av varslingssaker fra studenter. Denne teksten er også ment som et innspill i dette arbeidet.

Varslingsbegrepet

Varsling er tradisjonelt i hovedsak knyttet til arbeidsretten, og mye av terminologien rundt er hentet herfra. Selv om arbeidsmiljøloven gir arbeidstaker en rett¹³, og i noen tilfeller en plikt¹⁴, til å varsle - finnes det ingen lovbestemt eller på annen måte formell definisjon av begrepet. En allmenn språklig forståelse av begrepet er å melde fra, slå alarm eller på annen måte gi beskjed om et uønsket forhold. På UiA brukes begrepet varsling for

studenter som det å «å gi informasjon om alvorlige krittikkverdige forhold, primært lovbrudd og brudd på allmenne etiske normer»¹⁵.

Gjeldende rett og rutiner

Students rett til å melde fra om krittikkverdige forhold er åpenbart vernet av både Grunnloven § 100 og EMK art. 10. Det er imidlertid ingen regler i særlovgivningen som regulerer studenter rett til å varsle. Der arbeidsmiljøloven har et eget kapittel om varsling¹⁶, som blant annet inneholder forbudet mot gjengjeldelse, har universitet- og høyskoleloven ingen tilsvarende bestemmelser. For noen tilfeller vil forbudet mot gjengjeldelse følge av likestillings- og diskrimineringsloven § 14.

På UiA er det, i samsvar med arbeidsmiljøloven § 2 A-3, utarbeidet en saksbehandlingsrutine for varsling av krittikkverdige forhold¹⁷. Det fremgår av denne rutinen at det «generelt sett gjelder samme regler og retningslinjer for studenter som for ansatte ved mottak av varsel». Dette må suppleres med den informasjon som finnes om prinsipper for håndtering av varslingssaker, som fremkommer på si ifra-sidene¹⁸. Det fremgår av disse retningslinjene og prinsippene blant annet at:

- Henvendelser tas tak i med en gang
- Studenten som varsler skal få informasjon om studentsamskipnadens helsetjeneste
- Varsler skal få tilbakemelding om at saken er avsluttet, og om universitetet har konkludert med at det foreligger brudd på lover/regler eller ikke.
- Studentombudets erfaringer med varslingssaker er at disse retningslinjene følges.

¹³Arbeidsmiljøloven av 2005 § 2 A-1, første ledd.

¹⁴Eks. arbeidsmiljøloven av 2005 § 2-3, annet ledd.

¹⁵<https://www.uia.no/om-ua/si-ifra/varsling-for-studenter>

¹⁶Arbeidsmiljøloven av 2005 kapittel 2 A

¹⁷<https://www.uia.no/om-ua/si-ifra/hvordan-varsle/haandtering-av-mottatte-varsler>

¹⁸<https://www.uia.no/om-ua/si-ifra/varsling-for-studenter>

Tilbakemeldinger fra studenter om oppfølging i etterkant av varsling

I varslings sakene som studentombudet har vært involvert eller hatt i innsyn i, er det en gjennomgående tilbakemelding fra studentene at de savner en bedre oppfølging i etterkant av levert varsel. Flere beskriver en situasjon hvor de i utgangspunktet følger seg godt ivaretatt, men at det i tiden mellom levert varsel og konklusjon i saken «blir stille» fra universitetet. Enkelte forteller at det er en viss terskel for å selv kontakte SiA Helse når de får informasjon om dette, andre forteller at de knapt har fått med seg denne informasjonen. I rutinen for saksbehandling ved varsling fremgår det at «varslerens leder har ansvaret for oppfølging både underveis i undersøkelsessituasjonen og etterpå»¹⁹. Studenter har gjerne en løsere tilknytning til institusjonen enn ansatte, og følgelig ingen «leder» som får ansvaret for oppfølgingen. Det kan være vanskelig for den som er saksbehandler eller varslingsmottaker å vite hvor mye en skal involvere seg, og den personlige ivaretagelsen av studenten kan derfor oppleves som mangelfull.

Sak 18/69

Etter å ha levert varsel via universitetets si-ifra system, og vært i kontakt med universitetet om saken, tok studenten kontakt med studentombudet. Studenten klaget på manglende oppfølging fra universitetet i etterkant, og synes saken tok lang tid. Studentombudet gjennomførte forventningsavklarende samtale med studenten. Studenten opplevde likevel at det ble stille fra universitetet sin side, og uttrykte et ønske om tettere oppfølging. Studenten ønsket ikke å kontakte saksbehandler med disse tilbakemeldingene.

Sak 18/199

Studentombudet hadde tidligere bistått i varslings sak, og studenten tok kontakt i etterkant for å dele sine erfaringer. Studenten opplevde at universitetet ikke hadde ivaretatt vedkomne som varsler, i etterkant levert varsel. Studenten uttrykte forståelse for at saksbehandlingen tok tid, og at ikke all informasjon kunne deles. Hen uttrykte likevel et ønske om at universitetet kunne komme med oppdateringer underveis i saksbehandlingen, og en bedre personlig ivaretagelse. Studenten tok selv opp disse problemstillingene med saksbehandler av varselet.

Virkningen av varsling

Varslingsutvalget, som ble oppnevnt for å gjennomgå og vurdere varslingsreglene i arbeidsmiljøloven, la i januar 2018 frem NOU 2018:6 Varsling verdier og vern. Funnene som utvalget har gjort må i hovedsak antas å også kunne gjøres gjeldende når det gjelder studenter varsling.

I utredningen konkluderes det blant annet med at varsling om faktiske kritikkverdige forhold har en åpenbar direkte nytte, ved at man avdekker de kritikkverdige forholdene og bringer dem til opphør. Varsling har en indirekte nytte i form av et bedre arbeidsmiljø og læringsmiljø. I varslings saker for studenter har varsling også en samfunnsmessig nytte for studentene som gruppe, ved at rettighetene deres blir ivaretatt.

Å håndtere varslings saker på en god måte har videre en indirekte nytte, ved at dette bidrar til at studentene blir trygge på at de kan si fra om kritikkverdige forhold og at det dermed varsles mer. Det kan gi en forebyggende effekt i form av færre kritikkverdige forhold, fordi det blir mer risikofyllt å gjøre kritikkverdige handlinger²⁰.

Dersom varsleren ikke blir tatt på alvor eller saken ikke blir håndtert på en god måte, kan dette føre til mindre varsling og flere kritikkverdige forhold fordi det skaper et inntrykk av at varsling ikke nytter eller er risikofyllt for varsleren²¹.

¹⁹<https://www.uia.no/om-uia/si-ifra/hvordan-varsle/haandtering-av-mottatte-varsler>

²⁰NOU 2018:6 Varsling verdier og vern, side 32, med videre henvisning til rapport fra Oslo Economics: Verdien av varsling, s. 13.

²¹NOU 2018:6 Varsling verdier og vern, side 32, med videre henvisning til rapport fra Oslo Economics: Verdien av varsling, s. 14.

At universitetet legger bedre til rette for en bedre etterfølgende ivaretagelse av studenter som varsler om kritikkverdige forhold, vil derfor ha både direkte, indirekte og samfunnsmessig nytte.

3.2 OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Studentombudet har i rapportperioden fått en del henvendelser om vilkår for å gå opp til eksamen, og har i den anledning blitt oppmerksom på at det er svært ulik praksis på hvordan vilkårene blir gjort kjent for studentene. Ved flere anledninger har studentombudet blitt orientert om at studenter har fått beskjed om at ulike aktiviteter er obligatoriske, uten at det er gitt noen informasjon om dette i forkant.

Sak 18-180

Studenten kontakten studentombudet etter å ha fått beskjed fra foreleser om at det var obligatorisk å møte til forelesning i et emne. Hvis ikke studenten møtte i forelesning, ville hen bli nektet adgang til eksamen. Det fremgikk ikke av hverken emne eller studieplan at forelesningene krevde obligatorisk oppmøte. Studentombudet viste studenten relevant regelverk. Studenten viste dette til den ansatte, som trakk advarselen om nekting av adgang til eksamen.

Regelverk

Det fremgår av universitet- og høyskoleloven § 3-10 (1) at studenter har rett til å gå opp til eksamen, dersom de «oppfyller kravene til opptak, jf. § 3-6, og andre krav». Disse «andre krav» er vilkår universitetet kan stille for den enkelte students rett til å gå opp til eksamen, og bestemmelsen gir således universitetet hjemmel for å sette vilkår.

Forarbeidene til universitet- og høyskoleloven av 1995 presiserer at det er i studieplanen en finner hvilke obligatoriske aktiviteter som må godkjennes

for å gå opp til eksamen, se Ot.prp. nr. 85 (1993-94) s. 67. Forarbeidene gjelder bestemmelser som er videreført i dagens lov, og er derfor relevante.

I lokal forskrift om studier og eksamen på UiA fremgår det av § 12b at «krav om obligatorisk frammøte til undervisning, gruppesamlinger og praksis skal framgå av studieplan og/eller emnebeskrivelse». Videre er det i § 24, 2. ledd vedtatt at studentene må fylle de «vilkår for å gå opp til eksamen som er fastsatt i studieplanen» for å ha adgang til eksamen.

Bestemmelsene i lokal forskrift må suppleres med de fastsatte retningslinjene for obligatorisk undervisning, som i pkt. 1 slår fast at hovedregelen er frivillig oppmøte og at eventuelt obligatorisk oppmøte bare skal fastsettes når det foreligger en faglig begrunnelse for dette.

På denne bakgrunn er det klart at obligatoriske arbeidskrav/vilkår for å gå opp til eksamen skal fremgå av studieplanen. Vilkår som ikke fremgår av studieplanen er således ugyldige. En student som ikke oppfyller vilkår som fremgår andre steder enn studieplan/emnebeskrivelse, kan derfor ikke nektes å gå opp til eksamen.

Sak 18-209

På vegne av et kull tok en tillitsvalgt kontakt med studentombudet. Tre uker før eksamen hadde emneansvarlig gitt melding om at skriftlige innleveringer, som tidligere hadde blitt ansett som frivillige, fra nå av var obligatorisk. Alle studentene måtte ha levert et gitt antall skriftlige arbeider for å gå opp til eksamen. Det var ingenting i hverken studie- eller emneplan som tilsa obligatoriske arbeidskrav, og den tillitsvalgte lurte på om dette var lovlig. Etter å ha pratet med studentombudet tok den tillitsvalgte kontakt med emneansvarlig. Advarselen om å ikke få adgang til eksamen ble trukket tilbake.

4 ANNEN VIRKSOMHET

4.1 INFORMASJON OG OPPLÆRING

Studentombudet har ansvar for å aktivt informere om sin funksjon til UiAs studenter²². I løpet av perioden har studentombudet blant annet hatt informasjonsstand med brosjyrer, både på campus Gimlemoen og campus Grimstad ved en rekke anledninger. Studentombudet ved UiA har også en egen Facebook-side, som brukes til å spre informasjon om ombudet og gi kort informasjon om relevant regelverk.

Studentombudet har også brukt andre kommunikasjonsformer, blant annet UiAs konto på Snapchat.

I samarbeid med STA har studentombudet deltatt på tillitsvalgtkurs gjennom høstsemesteret. Studentombudet har også holdt forelesning for studenttillitsvalgte i emnet ORG-123 med tema «Studenters rettigheter og plikter».

Studentombudet har også brukt andre kommunikasjonsformer, blant annet UiAs konto på Snapchat.

I samarbeid med STA har studentombudet deltatt på tillitsvalgtkurs gjennom høstsemesteret. Studentombudet har også holdt forelesning for studenttillitsvalgte i emnet ORG-123 med tema "Studenters rettigheter og plikter"

²²Mandat for studentombudet ved Universitetet i Agder, pkt. 2

Skandinavisk nettverkskonferanse, Bergen 2018.

4.2 NETTVERKSSAMMARBEID – NASJONALT, REGIONALT OG INTERNASJONALT

Rollen som studentombud, og stillingens uavhengighet er ganske særegen, det har derfor vært avgjørende for studentombudet ved UiA å ha et godt samarbeid med andre studentombud. Regionalt har studentombudet ved UiA jevnlig kontakt med studentombudene på Sørøstlandet. I løpet av rapportperioden har det nasjonale nettverket for studentombud hatt to samlinger. I oktober deltok studentombudet på skandinavisk nettverkskonferanse for studentombud i Bergen, og i juni var studentombudet deltagende på ENOHE (European Network for Ombuds in Higher Education) sin konferanse i Edinburgh.

Arbeidet i nettverk, og mulighet for erfaringsutveksling med andre studentombud har vært uvurderlig for etableringen og utviklingen av ombudstjenesten ved UiA.

Nasjonalt nettverksmøte for studentombud, 2017.

5. VEDLEGG

5.1 MANDAT FOR STUDENTOMBUDET VED UNIVERSITETET I AGDER

Vedtatt av styret 8.3.2017 med endring i styret 28.11.2018.

1. Studentombudet ved UiA skal være en uavhengig bistandsperson som har til oppgave å gi studentene råd og hjelp i saker der studentene har tatt opp eller ønsker/vurderer å ta opp forhold knyttet til sin studiesituasjon. Studentombudet skal påse at sakene får en forsvarlig og korrekt behandling og at studentenes rettigheter blir ivaretatt.

2. Studentombudet skal aktivt informere om sin funksjon til UiAs studenter og gi opplæring til studenttillitsvalgte om studentenes rettigheter og plikter i samarbeid med Studentorganisasjonen i Agder.

3. Studentombudet har en uavhengig stilling ved universitetet og er ikke underlagt noen instruksjonsmyndighet. Ombudet har heller ingen instruksjonsmyndighet overfor noen enheter ved UiA. Organisatorisk er ombudet plassert i Personal- og organisasjonsavdelingen.

4. Studentombudet skal bidra til at saker i størst mulig grad kan løses der de oppstår, dvs. på lavest mulig nivå på universitetet. Ombudet har selv ikke myndighet til å avgjøre saker og er heller ikke en klageinstans for saker som er behandlet og avgjort av andre enheter eller beslutningsorganer ved UiA.

5. Studentombudet har myndighet til å innkalle til løsningsfokuserte møter mellom berørte parter.

6. Studentombudet skal utarbeide årlige rapporter om sin virksomhet til universitetsstyret. Disse skal også legges fram for universitetets Læringsmiljøutvalg og studentorganisasjonen i Agder til orientering. Rektor skal fortløpende orienteres om spesielt alvorlige saker, eller saker av prinsipiell betydning.

7. Studentombudet kan på eget initiativ fremme saker for universitetsstyret eller andre organ med beslutningsmyndighet ved universitetet.

8. Studentombudet skal motta halvårlig rapportering om omfang av ulike type saker behandlet gjennom UiAs «Si ifra system» som gjelder studenter.

9. Studentombudet kan selv avgjøre om hun/han vil bistå en student i en sak eller ikke. Det skal alltid gis begrunnelse når ombudet avslår å bistå en sak. Et avslag vil ikke kunne påklages. Dersom studentombudet ikke kan bistå i en sak, skal ombudet henvise studenten videre til rette instans.

10. Studentombudet har ikke tilgang til Felles studentsystem (FS) eller universitetets saksbehandlings- og arkivsystem. Studentombudet har kun innsyn i den enkelte saks dokumenter i den grad studenten det gjelder har gitt samtykke til innsyn. Studentombudet har taushetsplikt etter forvaltningsloven § 13 om alle forhold hun/han blir kjent med gjennom sitt virke. Verken studenter eller ansatte ved universitetet har rett til innsyn i studentombudets saker.

11. Studentombudet kan bistå og gi råd til studenter i forbindelse med varsel om kritikkverdige forhold knyttet til studiesituasjonen ved UiA.

5.2 KATEGORIBESKRIVELSER

Kategoriene er basert på henvendelseskategoriene i andre norske studentombuds årsrapporter, men er tilpasset etter henvendelsene som faktisk har kommet inn til studentombudet ved UiA. Kategoriene er ikke uttømmende, og kan være gjenstand for endring ved neste årsrapport.

FØLGENDE HENVENDELSKATEGORIER ER BLITT VALGT:

Eksamen:

Kategorien omfatter situasjoner som oppstår eller spørsmål knyttet til blant annet:

- Sensur og begrunnelse for karakter
- Saksbehandling og klageadgang for karakter
- Avsluttende oppgave som bachelor- og masteroppgaver
- Formelle feil på eksamen
- Forhold som ikke er regulert, men som angår eksamen og sensur

Praksis:

Kategorien omfatter situasjoner som oppstår eller spørsmål knyttet til obligatoriske praksisperioder. Kategorien omfatter for eksempel:

- Plassering i praksis
- Skikkethet
- Reisetid
- Formelle feil under praksisperioden
- Klage på praksisstedet
- Rettigheter og plikter i praksisperioden
- Forhold som ikke er regulert men som angår
- obligatorisk praksis.

Undervisning (ny):

Kategorien omfatter situasjoner som oppstår eller spørsmål knyttet til blant annet:

- Pensum
- Obligatoriske arbeidskrav
- Undervisning
- Studie- og emneplaner
- Forhold som ikke er regulert, men som naturlig passer inn under kategorien

Administrativt:

Kategorien omfatter situasjoner som oppstår eller spørsmål knyttet til blant annet:

- Opptak
- Saksbehandlingstid
- Begrunnelse for vedtak som ikke gjelder vurdering av faglige prestasjoner
- Klage på slike vedtak
- Veiledningsplikt
- Annet som gjelder universitetets saksbehandling som forvaltningsorgan

Psykososialt læringsmiljø (ny):

Kategorien omfatter det henvendelser knyttet til det psykososiale læringsmiljøet herunder:

- Mobbing og trakassering
- Varsling av denne typen saker
- Trivsel
- Samarbeid og kommunikasjon
- Vold og trusler
- Annet som kan knyttes til det psykososiale læringsmiljøet

Fysisk læringsmiljø:

Kategorien omfatter henvendelser knyttet til det fysiske læringsmiljøet blant annet:

- inneklima
- støy
- utforming
- ergonomiske forhold

Annet:

Henvendelser som ikke naturlig kan plasseres i de øvrige kategoriene, herunder henvendelser utenfor ordningen:

- Henvendelser som angår SiA
- Henvendelser fra universitetets PhD- kandidater som gjelder arbeidsrettslige problemstillinger
- Henvendelser vedrørende Lånekassen
- Henvendelser fra studenter som tilhører andre utdanningsinstitusjoner
- Henvendelser som ikke er relatert til studiesituasjonen

